

ЖУРНАЛІСТ ПОВИНЕН БУТИ ХОЧА Б БУДИЛЬНИКОМ ДЛЯ ЛЮДЕЙ

Євгенія Кіронакі – румунська журналістка із 13-річним досвідом. За період роботи в журналістиці отримала чимало нагород безпосередньо в Румунії, Європі та США за документальні фільми про суспільно важливі проблеми. Під час розпалу боротьби з корупцією в Румунії висвітлювала цю тему. Журналістка приїхала в Київ розповісти про свій досвід на відкриття фестивалю “Кіно проти корупції”. Кіронакі вважає, що Україна ще дуже далека від того, що називають реальною боротьбою з корупцією, але вона на правильному шляху. Зараз найголовніше не зійти з нього, наголошує Кіронакі.

– До нас (у Румунію) часто приїжджають брати приклад. Румунію вважають лідером у боротьбі з корупцією в нашій зоні.

Але я б хотіла трохи зіпсувати цю картину. Хочу навести приклад про двох хірургів. Це не просто хірурги – це два генії. Один із них досить маловідомий громадськості, але він входить в енциклопедію геніїв 20-го століття. Те, що він зробив для нейрохірургії, тяжко передати словами. Мені було складно зняти про нього репортаж, бо це людина, яка ніколи про себе нічого не каже. І якщо йому таки доводиться щось говорити, то він каже: “Це роблю не я, а Бог моїми руками”.

Другий із них – це хірург-ортопед, дитячий лікар. Дуже відомий. Він був у нас на всіх екранах, всі газети про нього писали. На жаль, виявилось, що для того, щоб до нього потрапити, потрібно було мати 1000 євро.

У першого ж лікаря на дверях написано “Не приймаю гроші”. І сталося так, що люди практично звели другому лікарю статую. Він не говорив, що творить руками Бога, він уявив себе Богом. Він почав проводити експерименти на дітях. Такий собі Менгеле нашого часу. Уся проблема в тому, що статую йому звели саме ми, медіа. Ми йому аплодували, ми йому поклонялися. Це дуже небезпечно, і теж саме відбулося з нашою боротьбою з корупцією. Чому?

Від самого початку в нас з’явився орган, подібний до вашого НАБУ. Ми дуже його вітали. У нас, на відміну від вас, опинилося багато чиновників за ґратами. Але всіх їх посадили за дрібниці. У той час як на серйозні злочини закрили очі. ЗМІ так само возвеличили прокурора нашого “НАБУ”, але після цього цей орган почав незаконну співпрацю зі службою безпеки. Ми потрапляли у такі пастки, і я хочу, щоб українці цього не робили.

– Що робити Україні?

– Сам процес боротьби з корупцією дуже складний. Я знаю, що всі зараз чекають від України чудес, але вони не стаються так швидко, якщо взагалі стаються. На це потрібен час.

Потрібно в першу чергу людям навчитися змінювати самих себе, тому що корупція існує не тільки на високому рівні, вона в кожному з нас.

Ті, кого обирає народ, є відзеркаленням менталітету самого ж народу. Тому цей процес потрібно змінювати кожному. Усе починається з хабара, коли тебе зловили п'яним за кермом. У мене є знайомі в Україні, які сказали, що вони не хочуть в Євро-союз, тому що їм вигідніше дати хабар і, як кажуть, пролетіти.

Треба постійно стежити за собою, не зводити статуї людям за життя. Особливо тим людям, які роблять свою роботу. Це властиво для вас, українців, і для нас – румунів, звикати. І у вас теж є така приказка: “І так зійде”. Це не потрібно робити. Журналісти мають робити все для того, щоб народ до цього не звикав.

Але коли й з'являються люди, які роблять усе правильно, їм не потрібно за це зводити статуї. Вони просто роблять свою роботу. Піднесення на п'єдестал призводить до того, що ці люди починають перевищувати свої повноваження і відчувати себе все-сильними. Це небезпечна річ.

– **Чи є конкретні кроки для того, щоб дійти до мети?**

– Найголовніше – не піддаватися політичному впливу. Він завжди був, є і буде. Так є і в розвинених країнах. Не тільки в нас чи у вас. Ті, кому це вдається, проходять практично війну. З них і роблять героїв. Бачите, ось тут небезпека.

– **Яка роль журналістських розслідувань у боротьбі з корупцією?**

– Після журналістського розслідування повинні активізуватися правоохоронні органи, і моя мета полягає не тільки в тому, щоб когось посадили, а щоб повернути гроші державі. Це вже вищий рівень. Проте в глобальному масштабі майже нічого не змінюється.

Я в своїй кар'єрі провела декілька розслідувань, які навіть були нагороджені на фестивалях у Європі та США. Ви думаєте, я щось змінила цими розслідуваннями? Нічого. Мені навіть соромно про це говорити, але це правда. Я трохи вплинула на зміну одного-двох законів, але результат мене не радує. Вони стали трохи кращими, однак не ідеальними.

Але не варто впадати у відчай, тому що саме журналіст не повинен допускати, щоб люди звикали до всього поганого. Журналіст повинен бути хоча б будильником для людей.

Назарій Мазилюк

Українське Слово, 5–10 жовтня 2017 р.